

Fængselsfunktionæren

FÆNGSELSFORBUNDET

NR 5
MAJ 2014

TI ÅR MED BEHANDLING
PÅ FEMMEREN

BANDERNE RYKKER IND
I DE ÅBNE FÆNGSLER

DOMSTOLE SLÅR
HISTORISK REKORD

INDHOLD

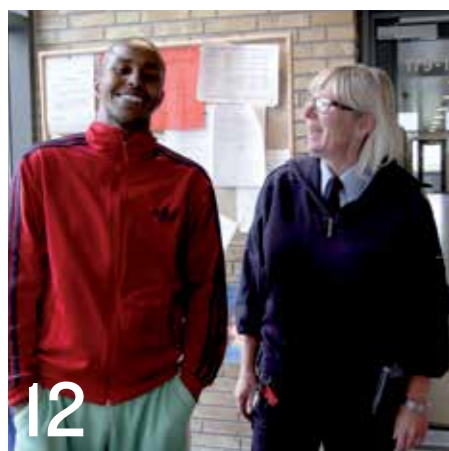
04

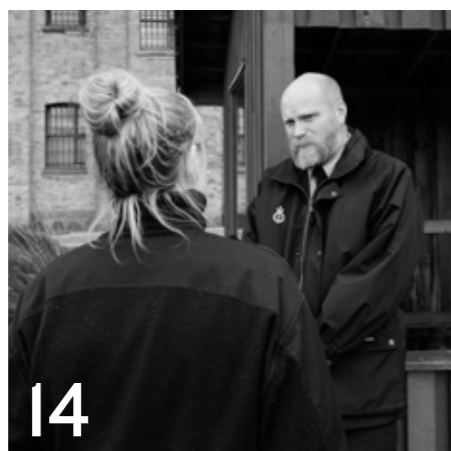
06

10

12

14

16

- 4 Banderne rykker ind i de åbne fængsler
- 6 Domstole slår historisk rekord
- 8 Kort nyt
- 10 Fire påbud: Arbejdsmiljøet skal forbedres i Ringe
- 12 Ti år med Femmeren
- 14 Kollegial spejling
- 16 "Godnat min skat og sov godt"
- 18 Fleksjob i Arresthuset i Odense
- 20 Trampedach til fangerne
- 22 Krifo

VI MANGLER EN PLAN

Af Kim Østerby, formand for Fængselsforbundet

Jeg ved godt, at jeg tærsker langhalm på en af de gamle fængselstravere, når jeg sammenligner Kriminalforsorgen med Olsen Banden.

Men Egon havde en særlig kvalitet, som vi godt kunne bruge. Han kunne tilrettelægge en plan ned til mindste detalje. Det er desværre noget, som vi mangler i forhold til bandeindsatsen i Kriminalforsorgen.

Problemerne er ikke længere noget, som afgrænser sig til særlige bandeafdelinger. I dag er rockere og bandemedlemmer så infiltreret i det kriminelle miljø, at det er svært at adskille banderelaterede indsatte fra øvrige indsatte. Det er efterhånden umuligt at finde indsatte, som ikke på den ene eller anden måde har relationer til bandemiljøet.

Derfor er det naivt at tro, at man kan se problemstillingen som noget, der afgrænser sig til de omkring 300 formelle bandemedlemmer, som sidder i fængslerne.

Så selvom det giver god mening at forsøge at holde bandemedlemmerne afsondret fra andre indsatte, er det ikke et problem, som vi kan sektionere os ud af.

Selv i de åbne fængsler – hvor der officielt slet ikke må sidde bandemedlemmer – er

der udbredte problemer. Her oplever medarbejderne, at mange indsatte er tilknyttet bandemiljøet: Indsatte som sætter sig på magten, står for narkohandlen, uddeler dummebøder, hverver medlemmer og så videre.

Man har fornemmelsen af, at Kriminalforsorgen nok en gang er endt som skraldespand for politikernes prioriteringer. I dette tilfælde en millionindsats for at få bande- og rockermedlemmer væk fra gaderne.

Der mangler en samlet plan for, hvad der skal gøres for at løse bandeproblemerne. En strategi for hvordan man kan løse problemerne både i forhold til resocialisering og sikkerhed.

Og det nytter ikke noget, at man glemmer at klæde personalet på til at håndtere de bandekriminelle. De mangler viden, som de kan bruge i den daglige tjeneste. Viden om konklifhåndtering, pædagogiske tiltag og bandeexit.

Og i modsætning til Egon Olsen er det vigtigt, at vi også har held med at føre planen ud i livet.

Ideen er jo, at bandemedlemmerne ikke ender i fængslerne igen.

Udgivet af:
Fængselsforbundet
Ramsingsvej 28 A, st. th.
2500 Valby

Tlf. 7255 9976

www.faengselsforbundet.dk

ISSN: 0902-8897

ISSN: 2245-6635 (online)

Artikler og indlæg modtages på:
redaktion@faengselsforbundet.dk senest den 14. i hver måned. Debatindlæg (max 750 ord) sendes med navn, stilling og tjenestested. Send gerne fotos med.

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster. De holdninger, der kommer til udtryk i indlæg og artikler, er ikke nødvendigvis et udtryk for forbundets holdning. Hvis intet andet er angivet, er materialet skrevet af redaktøren.

Redaktion:
Forbundsformand Kim Østerby (ansvh.)
Redaktør Søren Gregersen, tlf. 72 55 99 91

Produktion og tryk: PE Offset A/S
Grafisk design: kroeyergrafik.dk

Foto: Nicolai Perjesi, Søren Gregersen, Andreas Graae

Forsidefoto: Behandlingsafdeling Femmeren, Statsfængslet Østjylland

BANDERNE RYKKER IND I DE ÅBNE FÆNGSLER

Indsatte med banderelationer må ikke sidde i de åbne fængsler, men virkeligheden er en anden. Ifølge en rundspørge som Fængselsforbundet har gennemført, sidder der rockere og banderelaterede i syv af landets otte åbne fængsler.

Af Søren Gregersen

Bandekriminaliteten er blevet så omsiggribende, at det er umuligt at sondre skarpt mellem bandemedlemmer og de øvrige indsatte. Og bandeproblemerne er ikke længere afgrænset til landets lukkede fængsler. Problemerne er rykket ud i de åbne fængsler.

Fagbladet har gennemført en rundspørge blandt Kriminalforsorgens otte åbne institutioner. I syv af fængslerne svarer Fængselsforbundets lokalformænd ja til, at de har banderelaterede siddende.

Det gælder blandt andet i Statsfængslet i Jyderup. Her siger Fængselsforbundets lokalformand Nina Odgaard: "Bandemedlemmerne giver mere uro på gangene. De sætter sig på den ulovlige handel og presser de svage indsatte – for eksempel indsmugling. Og de hverver nye medlemmer."

Nina Odgaard fortæller, at problemerne med bandemedlemmer er vokset i de seneste to år, og at hvervningen ikke altid foregår på frivillig basis. Nogle gange bliver indsatte presset til at melde sig ind i en bande: "Det er nærmest en anden måde at betale dummebøder på," siger hun.

De fleste banderelaterede i de åbne fængsler er ikke officielt medlemmer, men er tilknyttet en bande for eksempel som hang-around. Flere af de åbne fængsler har dog også officielle bandemedlemmer siddende. Det gælder blandt andet statsfængslerne i Midtjylland, Horserød og på Søbysøgaard.

Det er dog ofte de uofficielle medlemmer, som giver de største problemer. De regnes nemlig som almindelige indsatte og er blandet sammen med dem på afdelingerne.

Det oplever forbundets lokalformand i Fængslet i Nørre Sneede: "Det er meget ofte de banderelaterede indsatte, som tager styringen på afdelingen – og det sker ikke altid på en positiv måde. De svagere indsatte bliver i højere grad klemte på fællesskabsafdelingerne. Og nogle vælger frivilligt enerum," siger Søren Wiborg.

UDDANNELSE

Står det til personalet i de åbne fængsler bør de uddannes bedre til at håndtere de banderelaterede indsatte.

Det siger blandt andre lokalformand i Statsfængslet ved Horserød, Philip Hollendsted: "Vi har ikke den fornødne uddannelse til at håndtere bandemedlemmer og andre specielle indsatte."

Også lokalformanden i Statsfængslet på Søbysøgaard, Kim Hansen Mahmens, foreslår, at uddannelsen og den generelle indsats bliver styrket på området.

"Man bør samarbejde bedre mellem politi, kriminalforsorg og kommuner og skabe mere åbenhed fra indsattes side omkring det at være bandemedlem," siger han.

I KLUBBEN 24 TIMER I DØGNET

Ifølge kriminolog og sociolog ved Syddansk Universitet, Linda Kjær Minke, er det ikke en nem opgave finde ud af, hvem der er bandemedlemmer. Der er nemlig mange indsatte, som befinder sig i gråzonen mellem at være rendyrkede bandemedlemmer og at være løst tilknyttet bandemiljøet.

"Det er en meget svær problemstilling. Det klassifikationssystem bander og rockermedlemmer placeres ud fra, er vanskeligt. Billedet er utrolig broget, og det gør det ikke nemmere, at det viser sig, at bandemedlemmer på nogle tidspunkter er placeret på fællesskabsafdelinger og andre gange på segregerede afdelinger. Jeg talte med en indsat, der var klassificeret bandemedlem, som mente, han var fejlplaceret, hvilket blev bekræftet af de andre indsatte. Han var ikke medlem af deres bande, men boede blot i det samme område, som de erklærede bandemedlemmer."

Linda Kjær Minke kritiserer samtidig Kriminalforsorgens håndtering af de bandekriminelle. Der er for mange hovsa-løsninger, mener hun.

"Der mangler et overordnet blik for, hvad der skal gøres for at løse denne problemstilling. En strategi for hvordan man kan løse bandeproblemerne på den bedste måde i forhold til resocialisering og sikkerhed. Der er for meget overladt til de enkelte fængsler."

Hun opfordrer justitsministeren til at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal udarbejde nogle fagligt funderede retningslinjer for, hvordan fængslerne håndterer banderelaterede indsatte.

Selvom man spotter alle bandemedlemmer, mener hun ikke nødvendigvis, at det er en god idé at samle dem på særskilte afdelinger. Bandemiljøet er nemlig mere intensivt inden for murene end udenfor.

"Nogle af de rocker- og bandemedlemmer jeg har talt med, fortalte, at de ude i den virkelige verden kom i rockerklubben to timer om ugen. Nu følte de, at de var i klubben 24 timer i døgnet. Spørgsmålet er, om det ikke bare forstærker normerne. Det bekymrer mig, at de ikke får input fra fanger, som ikke er hardcore kriminelle," siger hun.

MEGET STOR UDFORDRING

Kriminalforsorgens sikkerhedschef mener, at bandeproblemstillingen er en af de største udfordringer i nyere tid. Michael Gjørup oplyser, at det aktuelt sidder 328 rockere eller bandemedlemmer i fængslerne. Det alvorlige konfliktbillede er årsagen til, at der også sidder banderelaterede i åbne fængsler. Her placeres indsatte, "som ikke er en del af det aktuelle konfliktbillede eller ikke har en fast tilknytning til rocker- eller bandemiljøet," siger sikkerhedschefen.

Han er ikke enig i, at Kriminalforsorgen bruger hovsa-løsninger med for meget ansvar til den enkelte institution: "Det viser for mig, at Linda Minke Kjær har forstået Kriminalforsorgen dårligt. Det er netop den enkelte institution, der har den daglige kontakt og dermed

også det tætte kendskab til den enkelte, som har det bedste grundlag at træffe afgørelser på. Og det er op til den enkelte institution at vurdere om en indsat er egnet til at sidde hos dem," siger han.

I forhold til diskussionen for eller imod bandeaftdelinger understreger Michael Gjørup, at Kriminalforsorgen ikke bruger bandeaftdelinger af hensyn til bandemedlemmerne, men for at beskytte øvrige indsatte.

VI ER PÅ RETTE VEJ

Sikkerhedschefen mener ikke, at der er behov for at nedsætte en arbejdsgruppe, som Linda Minke Kjær foreslår.

"Hvis der er noget, vi er gode til, er det at planlægge afsoningen med udgangspunkt i både resocialisering og sikkerhed. Vi lægger vægt på den enkeltes risikofaktorer, motivation og samarbejdsvilje. Strategien er både fagligt funderet og veltilrettelagt – og med udgangspunkt i exit som et tværfagligt samarbejde, som også strækker sig ud over løsladelsen og involverer kommuner og politi. Vi er efter min mening på rette vej."

Han oplyser dog, at Kriminalforsorgen har nedsat en følgegruppe med repræsentanter for både direktorat, politi, inspektørforeningen og Fængselsforbundet, hvor man løbende drøfter udviklingen på rocker- bandeområdet. Og han er positiv indstillet i forhold til at styrke efteruddannelsen: "Der er ingen tvivl om, at det er et område, vi skal forsøge at opprioritere i fremtiden," siger han.

” DET ER FOR EKSEMPEL FOLK FRA BLÅGÅRDS PLADS, SOM STYRER FÆNGSLET

Fængselsbetjent Merete Enderberg oplever flere og flere bandemedlemmer blandt de indsatte i Statsfængslet på Søbysøgaard.

Statsfængslet på Søbysøgaard ville egne sig glimrende som ramme til en Morten Korch-film. I søen er der aborrer og ål. Og på markerne græsser velnærede Jersey-køer. Men indenfor på det midtfynske gods møder man hverken Poul Reichardt eller Flintesønnerne.

Det åbne fængsel oplever nemlig stigende problemer med indsatte som er medlemmer eller tilknyttet rocker- og bandegrupperinger som for eksempel Black Army, HA og AK 81.

Det siger fængselsbetjent Merete Enderberg, som har arbejdet i fængslet i seks år: "Det passer ikke, at der ikke er bandemedlemmer i åbne fængsler. Tværtimod kan du stort set ikke finde indsatte, som ikke på den ene eller anden måde er tilknyttet bandemiljøet."

Og nogle af de indsatte er fuldgældige medlemmer af en bande, siger hun: "Vi havde for eksempel en indsat, som var omtalt i en artikel i Fyens Stiftstidende. Det fremgik, at han var medlem af Black Army"

Problemet er, at de bandekriminelle sætter sig på magten i fængslet og styrer indsmugling og narkohandel.

"Det er for eksempel folk fra Blågårds Plads, som styrer fængslet. Det er ikke sjovt for de andre indsatte. De ved godt, hvem der sidder på stoffene, og de risikerer at skyldte penge til den ene og anden og skal betale beskyttelsespenge. De er pissebange."

Hun talte på et tidspunkt fem forskellige grupperinger i fængslet. Blandt andet La Raza. En gruppe som hun aldrig havde hørt om før.

BETALER PRISEN

Merete Enderberg mener, at Kriminalforsorgen betaler prisen for bandepakkene. De penge som politikerne har afsat til at bekæmpe bandekriminaliteten i landets byer, er ikke fulgt med til indsatsen i fængslerne. Personalet er ikke klædt på til at håndtere de bandekriminelle. Ifølge betjenten er kun én medarbejder på Søbysøgaard uddannet på dette område. Løsningen er derfor at efteruddanne fængselsbetjentene til at hjælpe indsatte med banderelationer.

"Det er naivt at tro, at man bare kan stuve banderne sammen i fængslerne. På den måde får man ikke stoppet bandekriminaliteten. Politikerne bliver nødt til at afsætte midler til at efteruddanne os betjente, så vi bliver gearet til at hjælpe dem. Vi har brug for viden, som vi kan bruge i den daglige tjeneste," siger hun.

2.000 BANDEMEDLEMMER

Det er svært at sige, hvor mange bandemedlemmer, der er i Danmark. Politiet holder øje med omkring 2.000 personer, fordi de mener, at de er tilknyttet en bande som for eksempel HA, Bandidos, Satudarah, AK81, Black Cobra, Værebros, Brothers Souljazz, Devils Choice, Guardias Diablo, LTF, Bloodz, Blågård, Westside og Black Army.

THI KENDES FOR RET: DOMSTOLE SLÅR HISTORISK REKORD

Landets domstole har aldrig dømt så meget fængselsstraf, som de gjorde i 2013. Strafmassen er øget med 70 procent i løbet af de seneste tre årtier.

Af Søren Gregersen

Landets dommere er meget flittige med hammeren rundt om i retssalene. Faktisk hamrer de mere end nogensinde før.

Regner man dommernes strafudmålinger sammen, nåede de op på 6.105 års ubetinget fængselsstraf i 2013. Det er 4 procent mere end i 2012, hvor der blev idømt 5.881 års straf.

Og kigger man længere tilbage i tiden, er stigningen endnu større. I 1984, hvor Erik Ninn-Hansen (K) var justitsminister, idømte domstolene 3.588 års fængselsstraf. Siden dengang har udviklingen stort set kun bevæget sig i én retning, og det er opad. Strafmassen er øget med 70 procent i løbet af tre årtier.

Forskningschef i Justitsministeriet, Britta Kyvsgaard, vurderer, at strafrekorden primært skyldes strafskærpelser. Det er altså ikke fordi, at danskerne er blevet mere kriminelle.

”Det er næppe kriminalitetsniveauet, som forklarer udviklingen siden 1984. Væksten er primært kommet på grund af længere straffe og en anden sammensætning af kriminaliteten,” siger hun.

Forskningschefen henviser til, at VK-regeringen gennemførte en lang række strafskærpelser for eksempel i forhold til personfarlig kriminalitet som vold og voldtægt.

Den største del af stigningen i strafmassen er da også sket under den borgerlige regering fra 2001 til 2011. I denne periode steg strafmassen med 48 procent.

Det var Karen Hækkerup (S) kritisk over for dengang. I 2009 sagde hun blandt andet i Politiken: ”Det er jo simpelt hen ikke sandt, at man kan straffe sig ud af kriminalitet.”

Men selvom den røde opposition var kritisk over for de borgerlige strafskærpelser i 00'erne, har de socialdemokratiske justitsministre fortsat samme kurs. Strafmassen er øget yderligere med 1,4 procent fra 2011 til 2013. Man har blandt andet forhøjet strafrahmen for besiddelse af kniv på offentlige steder og gennemført bandepakker.

Den nuværende justitsminister Karen Hækkerup har tilsyneladende en anden holdning til straffespørgsmålet i dag: ”Det vigtige for mig

” Det vigtige for mig er, at dem der begår alvorlig kriminalitet, mærker konsekvenserne af det. Derfor er straffene blevet skærpet,” siger justitsminister Karen Hækkerup.

er, at dem der begår alvorlig kriminalitet, mærker konsekvenserne af det. Derfor er straffene blevet skærpet,” siger hun nu til Politiken.

Udviklingen har faktisk været så markant, at man skal tilbage til retsopgøret efter Anden Verdenskrig for at finde samme antal fængslede danskere.

”Vi har ellers haft et stabilt fangebelæg i Danmark gennem mere end 50 år, men de seneste tre-fire år har antallet af fanger ligget noget højere end det, vi har været vant til at se,” siger Britta Kyvsgaard.

LANGE DOMME

Fra 2012 til 2013 er det dog ikke antallet af domme, som er årsag til stigningen. Faktisk idømte dommerne 600 færre fængselsstraffe i 2013 end i 2012. Det er dommenes længde, som er blevet øget. I 2013 var der 269 domfældelser af mere end fire års længde. I 2012 var der 198.

De dømte skal altså afsone længere tid. Det lægger yderligere pres på fængslerne, som kæmper med kronisk overbelæg. I 2013 lå det gennemsnitlige belæg på 97 procent.

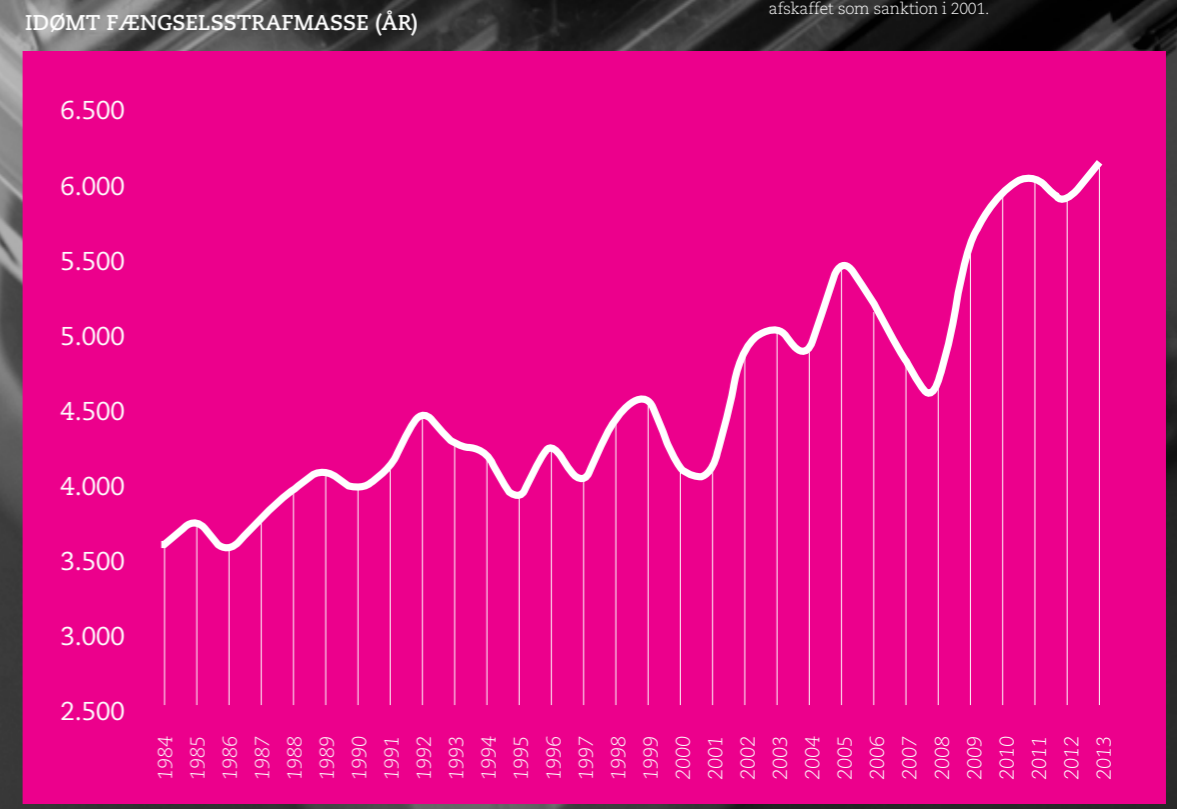
Souschef i Kriminalforsorgens ressourcestyringskontor, Kirsten Lærkeholm, forventer dog, at flerårtaftalens målsætninger kan holdes. Ifølge aftalen skal belægget falde til 94 procent om to år.

”Vi er ved at etablere 180 nye pladser, og vi bruger alternativer til straf. Derfor forventer vi fortsat, at belægget vil falde,” siger hun.

Fængselsstrafmassen er vokset fra 3.588 år til 6.106 år i løbet af tre årtier.

Kilde: Kriminalforsorgen. Note: Før 2001 indeholder strafmassen hæftedomme, men hæftestraf blev afskaffet som sanktion i 2001.

FÆNGSELSFORBUNDET ER MED PÅ FOLKEMØDET

Igen i år er der folkemøde på Bornholm. Den politiske festival løber af stablen i Allinge fra torsdag den 12. juni til søndag den 15. juni. Fængselsforbundet har et telt på havnen, hvor vi sætter fokus på fængselsbetjentenes arbejde med at hjælpe fangerne videre til en kriminalitetsfri tilværelse. Mød forbundets tilhidsfolk. Køb produkter lavet af indsatte. Hør oplæg om livet bag murene leveret af tidligere bandemedlem Sune Nørgaard og fængselsbetjent Kim Winther. Og lyt til fangekoret. Vi har også arrangeret en debat om problemerne i Kriminalforsorgen med fokus på de stigende problemer med rockere og bandemedlemmer.

FANGER TJENER PENGE PÅ PULSTRÆNING

De indsatte i arresthusene i Syd- og Sønderjylland sveder som bare pokker. Et nyt projekt gør det nemlig muligt for dem at optjene deres dagsløn på cirka 70 kroner ved at dyrke konditionstræning i en halv time om dagen. Træningen er en nødløsning, fordi de indsatte mangler arbejdsopgaver. Hvis arresthusene ikke kan tilbyde arbejde, skal de betale en dagsdusør

for at foretage sig ingenting. Så er sportsaktiviteterne trods alt bedre. Ifølge Jydske Vestkysten er det kun Arresthuset i Aabenraa, der har tilstrækkeligt med arbejde i Syd- og Sønderjylland. Arresthusene i Esbjerg, Haderslev, Kolding, Sønderborg og Tønder melder alle, at de mangler arbejde til deres indsatte.

27 MILLIONER KR. TIL VOLDSOFRE

Det har været en succes at oprette en fond til volds ofre. Faktisk bugner fonden af penge. Det var planen, at der årligt skulle hentes 27 millioner kroner ind fra lovovertrædere, men befolkningen er så glade for at bryde loven, at fonden skraber mere end dobbelt så mange penge ind. Fonden finansieres af danskere, som begår en forbrydelse, hvor der er – eller kan være – et offer. Eksempelvis en billist som kører meget for stærkt. Forbryderne betaler et offerbidrag på 500 kroner, som går til at hjælpe ofrene videre.

UNGDOMSKRIMINALITETEN FALDER

For syvende år i træk er danske børn og unge blevet mindre kriminelle. En ny rapport fra Justitsministeriet viser, at antallet af mistanker og sigtelser mod 10- til 17-årige næsten er halveret fra 2006 til 2013. Udviklingen skyldes først og fremmest, at de unge drenge begår mindre kriminalitet. Samtidig er der et stort fald i kriminaliteten blandt børn og unge i byområderne. Årsagen til den positive udvikling er ifølge rapporten ændringer i de unges livsstil. Eksempelvis er der sket et fald i antallet af unge, der drikker sig fulde, og som eksperimenterer med stoffer. Samtidig har de en mindre gadeorienteret livsstil.

OVERSKUD I LÅNEFORENINGEN

Tjenestemændenes Låneforening havde i 2013 et overskud på 12 millioner kroner. I gennemsnit låner tjenestemændene 110.000 kroner hos foreningen, og de betaler en rente på 6,25 procent. Man kan stadig optage lån uden omkostninger og gebyrer.

OMBUDSMANDEN HAR BEMÆRKET VOLDEN MELLEM INDSATTE
Fagbladet omtalte i april, at volden mellem indsatte er steget. Der har blandt andet været et groft overfald i Statsfængslet i Ringe i december 2013. Overfaldet er også blevet bemærket af ombudsmanden. Han har bedt om en redegørelse fra Kriminalforsorgen. Den har han nu fået, og han påtænker ikke at foretage sig yderligere. Han henviser blandt andet til, at fængslet har iværksat tiltag for at minimere vold og trusler mellem de indsatte.

ELLEBÆK KAN FORTSAT BRUGES SOM FÆNGSEL

Står det til Allerød Kommune bør Ellebæk ikke bruges til fanger. Kommunen har i hvert fald afvist Kriminalforsorgens ansøgning om at få en landzonetilladelse til institutionen for frihedsberøvede asylansøgere. Kommunen mener, at området i højere grad skal bruges til mindre bebyggelse. Spørgsmålet er, om det er bebyggelsen og ikke snarere beboerne, som generer kommunen? Nu har Natur- og Miljøklagenævnet dog omstødt kommunens afgørelse og alligevel givet tilladelse.

INGEN BØGER TIL ENGELSKE FANGER
Den engelske konservative justitsminister, Chris Grayling, har besluttet, at fangerne i de engelske fængsler ikke længere må modtage bøger fra verden udenfor.

OVERFALDET PÅ ALENEVAGT

I 2009 blev en 35-årig kvindelig fængselsbetjent overfaldet i Statsfængslet i Ringe, da hun var alene på vagt. Gitte Kolbech fortalte historien i fagbladet for et år siden. Om hvordan to indsatte pludselig uprovokeret kastede sig over hende. At hun blev kastet bagover ind i en væg, slået i hovedet, sparket og truet med at blive skåret. Hun råbte om hjælp, men der var ingen kollegaer, som kunne høre hende, og de to indsatte havde taget overfaldsalarmen fra hende. Først da den ene overfaldsmand tilfældigt kom til at trykke på alarmerne, kom en kollega ilende til. Gitte Kolbech måtte forlade arbejdsmarkedet på grund af overfaldet, som kunne være undgået eller begrænset, hvis hun havde haft en kollega ved sin side.

FIRE PÅBUD: ARBEJDSMILJØET SKAL FORBEDRES I RINGE

Arbejdstilsynet har i marts måned udstedt fire påbud til Statsfængslet i Ringe. Fængslet skal inden efteråret forbedre det fysiske og psykiske arbejdsmiljø – herunder sikre at personalet ikke er alene på afdelinger med farlige indsatte. Fængslets inspektør tager kritikken til sig og afventer arbejdsmiljøorganisationens løsningsforslag.

Af Andreas Graae

Det er for ringe. I flere betydninger af ordet. Sådan kunne man forestille sig, at Arbejdstilsynets tilsynsførende har tænkt, da de traf deres afgørelse om at tildele Statsfængslet i Ringe hele fire påbud om at forbedre arbejdsmiljøet.

Efter et besøg i fængslet den 10. oktober 2013 konstaterede Arbejdstilsynet en række forhold, som ikke blev fundet tilfredsstillende.

I første påbud vurderes det for eksempel, "at den sundhedsmæssige risiko ved belastninger som følge af høje følelsesmæssige krav i arbejdet ikke er forebygget tilstrækkeligt."

Det bygger Arbejdstilsynet blandt andet på, at medarbejdere i flere situationer arbejder alene på afdelinger med 10-16 indsatte. Og at medarbejderne oplyser, at det er "særdeles følelsesmæssigt belastende, at stå med ansvaret for afdelingen alene" – især da der tidligere har været overfald mellem indsatte.

Det leder videre til påbud nummer to, som kræver, at fængslet forebygger belastningerne i arbejdet som følge af fysisk og psykisk vold. Herunder skal fængslet sikre, "at ansatte ikke er alene med indsatte med en kendt voldelig adfærd på afdelingerne."

Ved alenearbejde forstår Arbejdstilsynet, "at den ansatte ikke har mulighed for at opnå kontakt med andre ansatte – for eksempel at andre kan observere, hvad der sker, eller let kan høre om kollegaen har behov for at modtage øjeblikkelig hjælp i forbindelse med voldsepisoder."

UENIGHED OM HVAD ALENEARBEJDE ER

Denne opfattelse af, hvad alenearbejde er, stemmer dog ikke overens med Kriminalforsorgens nye definition, hvor man kun registrerer alenevagter, hvis der af sikkerhedsmæssige årsager bør være to eller flere fængselsbetjente til stede, men der kun er én.

I forhold til denne konflikt mellem definitionerne på alenearbejde har fængslets inspektør, Bodil Philip, på et møde med Arbejdstilsynet oplyst, at man følger Kriminalforsorgens egen definition.

"Jeg har bemærket, at Arbejdstilsynet har en anden forståelse af, hvad alenearbejde er. Men vi må naturligvis følge den definition, som direktoratet har udstukket," siger hun.

INSPEKTØR RESPEKTER PERSONALETS MENING

Mere overordnet ser hun dog Arbejdstilsynets påbud som en anledning til at arbejde med områder ved arbejdsmiljøet, som personalet har peget på: "De fire påbud er lavet på baggrund af udtalelser fra medarbejderne. Det kan vi som ledelse kun respektere og forholde os til."

Hun har derfor bedt fængslets arbejdsmiljøorganisation om at kigge nærmere på kravene i de fire påbud og komme med forslag til, hvordan fængslet kan imødekomme dem inden fristen, som er henholdsvis 1. august og 15. september i år.

LOKALFORMAND: MANGE FØLER SIG UTRYGGE

Fængselsforbundets lokalformand i Ringe, Steen Østerberg, er tilfreds med, at Arbejdstilsynet har lyttet til medarbejderne og sat fokus på en række problemer, der fylder meget i dagligdagen.

"Det kommer ikke bag på mig, for jeg mener, der er belæg for de påbud. Der er jo en bred skare af kollegaer, der har tilkendegivet, hvad de syntes – og det har Arbejdstilsynet så tolket på," siger han og fortsætter:

"Vi kører ofte med ualmindelig lav postbemanding. Og det gør, at mange føler sig utrygge – især når vi samtidig oplever mere vold mellem indsatte og en stigning i antallet af trusler mod personalet."

Arbejdstilsynets påbyder desuden, at fængslet forebygger risikoen for vold og trusler i forbindelse med arbejdet som nattevagt. Og det er ifølge Steen Østerberg også på sin plads: "Vi går ofte kun to mand og har ikke mulighed for at kalde en ekstra medarbejder. Og om natten må vi hverken gå med håndjern og peberspray, selvom det er et ønske fra medarbejdere. Det skulle man måske kigge på," siger han.

ARBEJDSMILJØETS FIRE PÅBUD TIL STATSFÆNGSLET I RINGE

Arbejdstilsynet påbyder fængslet:

- At håndtere og forebygge belastninger som følge af høje følelsesmæssige krav i arbejdet (frist 15. september 2014).
- At forebygge belastningerne i arbejdet som følge af fysisk og psykisk vold (frist 1. august 2014).
- At forebygge risikoen for vold og trusler om vold i forbindelse med arbejdet som nattevagt (frist 1. august 2014).
- At sikre at stor arbejdsmængde og tidspres ikke forringer medarbejdernes sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdet (frist 15. september 2014).

TI ÅR MED FEMMEREN

Behandlingsafdelingen Femmeren hjælper indsatte ud af deres misbrugsproblemer. Fængselsbetjent Jonna Ockens har været på afdelingen siden begyndelsen i 2004.

Af Søren Gregersen

I april 2004 tjekkede en indsat – efter sigende temmelig omtåget – ind på en misbrugsafdeling i Statsfængslet i Horsens.

Morten Nielsen var som den første lokket til den nye afdeling. Og guleroden var ikke et liv uden stofmisbrug, men snarere udsigten til bedre forhold. I den femte bygning fra hovedbygningen var der nemlig større vinduer og vand på cellerne. Samme gode forhold var der ikke andre steder i det 150 år gamle fængsel.

Opholdet på Femmeren kom dog til at betyde meget mere end midlertidig komfort. Opholdet blev et farvel til 17 års heroinmisbrug og et goddag til et nyt liv. I dag – ti år senere – arbejder Morten Nielsen som misbrugskonsulent i Ikast-Brande Kommune.

Han var til stede, da behandlingsafdelingen fejrede ti års-fødselsdag i Statsfængslet Østjylland i april. Og i sin tale ved fødselsdagen sendte han en varm hilsen til personalet: "Jeg skylder jeres støtte en stor tak. Jeg vidste ikke, hvordan jeg kunne bruge mit liv bedre, men I lyttede til mig og hjalp mig gennem processen – man kan kalde det en indre frisættelse. Verden blev måske ikke bedre, men det blev bedre at være mig."

AT TAGE EJERSKAB OVER EGET LIV

Til stede ved receptionen var også en lang række af de fængselsbetjente og behandlere, som arbejder eller har arbejdet på afdelingen.

En af dem er fængselsbetjent Jonna Ockens, som viste fagbladet rundt. Hun har været på Femmeren i alle ti år – de første tre år i Statsfængslet i Horsens og siden i Statsfængslet Østjylland uden for byen.

Det er ikke tilfældigt, at hun er blevet på afdelingen. Hun er nemlig glad for at arbejde med indsatte, som er motiveret for at ændre deres liv: "De skal selv søge om at komme ind på afdelingen og være indstillet på at indrette sig efter de regler, som gælder hos os. Det er spændende at følge mennesker, som tager ejerskab over deres eget liv," siger Jonna Ockens.

Det indebærer blandt andet, at de indsatte både har arbejds- og behandlingspligt. De skal lave mad til sig selv og til personalet. Og om morgenen skal de gå forbi kontoret og sige godmorgen: "Det er for at sikre dialogen og høre, hvordan de har det."

Det er den eneste afdeling i fængslet, hvor personalet spiser med de indsatte, men det bekymrer ikke Jonna Ockens: "Vi tør godt, når vi spiser mad fra samme gryde som dem," siger hun med et

smil og henviser til, at der har været episoder i Kriminalforsorgen, hvor personalet er blevet forgiftet.

Ideen med Femmeren er at opbygge tætte relationer mellem indsatte og ansatte. Og her spiller fængselsbetjentene en vigtig rolle. Betjentene er sammen med de indsatte hele dagen. Når behandlerne går hjem hen på eftermiddagen, stopper behandlingen ikke. Både om aftenen og i weekenden er der betjente, som støtter og motiverer de indsatte.

Daglig leder Michael Tomzak er glad for det brede arbejdsområde: "Nogen tror, at det er blød hat og lilla tørklæde, men jeg kan godt lide det tværfaglige samarbejde, hvor der balanceres mellem behandling og det fængselsfaglige. Det kræver engagerede medarbejdere at holde sig til ilden."

Og noget tyder på, at de indsatte er glade for miljøet på afdelingen. Til jubilæet fortalte fængslets viceinspektør Michael Schrøder om en ny tilfredshedsundersøgelse, som viser, at de indsatte i høj grad er glade for kontakten med personalet.

STOFFRI

Det er vigtigt, at de indsatte er stoffri, når behandlingsforløbet går i gang. Behandlingen handler altså ikke om at afvænne et misbrug. Det handler om at sikre, at de indsatte ikke vender tilbage til misbruget.

Det mål forsøger man at opnå ved at styrke de indsattes grundlæggende kompetencer, fortæller behandlingsleder Kai Andersen: "Misbrug er et symptom på noget, man ikke har lært. De mangler nogle kompetencer, som vi hjælper dem med at få. De skal lære at stå på egne ben. På afdelingen er de forpligtet til at være sammen og gå i social træning."

Stoffriheden er samtidig en gevinst for både personalet og indsatte, som undgår at være sammen med påvirkede indsatte. Eller som en indsat siger til fagbladet: "Tingene fungerer bedre, når folk ikke sejler rundt."

LØBETRÆNING

Løbetræning er et af de redskaber, som man bruger. Der løbes i al slags vejr – også snevejr. Det hjælper, kan man læse i en velkomstpjece til nye indsatte på afdelingen. Her siger en indsat: "Jeg løber næsten hver dag. For mig bliver det en helt anden måde at finde ro på, når tankerne flyder over. Og så er det fedt, at det ikke kun er gruppeterapi, der bliver fokuseret på. Vi lærer også andre måder at finde livet på."

Kriminalforsorgens vicedirektør, Anette Esdorf, er overbevist om, at opholdet på Femmeren er en hjælp for de indsatte: "Vi kan se, at I får rigtig mange motiverede igennem forløbet."

Jonna Ockens er enig: "Det, de får med herfra, kan ingen tage fra dem." Hun husker godt Morten Nielsen, afdelingens første klient: "Vi kæmpede for at få ham i behandling. Det var det gode værelse, som fik ham overbevist," siger hun og griner.

FEMMEREN

Behandlingsafdelingen er et samarbejde mellem Hjulsgårdfonden, som har specialiseret sig i misbrugsbehandling, og Kriminalforsorgen. Der er 20 fængselsbetjente på afdelingen, 10 behandlere og plads til 30 indsatte ad gangen, heraf 6 pladser til afgiftning, 18 til behandling og 6 til efterbehandling.

KOLLEGIAL SPEJLING

Et kursus kan være en god start. Men for at kollegial feedback skal blive en del af hverdagen, kræver det et struktureret træningsforløb, der udfordrer arbejdspladsens kultur og vaner. Sådan lyder budskabet fra Claus Balle, direktør i OPUS, som har indført konceptet i en række arresthuse.

Af Andreas Graae

Kollegial feedback skal gøre fængselsbetjente dygtigere til deres arbejdsopgaver og mere professionelle i samspillet med deres kollegaer. Arresthuset i Kolding kan blandt andet takke kollegial feedback for, at triste arbejdsmiljøsmileys på kort tid blev ændret til store smil.

Nu har alle fængselsbetjente i landets fængsler og arresthuse fået mulighed for at komme på et todages-kursus for at lære at give hinanden professionel feedback.

Men skal kollegial feedback virke efter hensigten, er det ikke kun klaret med to dages kursus. Det siger Claus Balle, der er direktør i konsulentvirksomheden OPUS, som står bag konceptets indføring i blandt andet Arresthuset i Kolding og i en række sjællandske arresthuse.

”Det er med kollegial feedback som med en fyr, der aldrig har dyrket løb og pludselig bliver sat til at løbe en halvmaraton. Kan han løbe den i morgen? Nej. Og heller ikke om to eller fire måneder. Vi starter med små hop på stedet for at komme i basal form,” siger han.

Sammenligningen med fysisk træning er helt bevidst. Når man ikke er vant til at give hinanden feedback på den faglige og samspilsmæssige praksis, er det mindst lige så stor svæert som at træne til en halvmaraton. Udfordringen ved feedback er, at det indeholder en vurdering af kollegaens måde at gøre noget på, som tydeliggør, at man uden at vide det har opbygget indgroede rutiner og vaner.

”Det er de grundlæggende rutiner, vi går ind og piller ved, og det er selvfølgelig ikke noget, man lige laver om på fra den ene dag til den anden. Det er derfor, vi arbejder lige så systematisk og målrettet som Chris McDonald. Vi har lavet et træningsforløb, hvor du kommer i form til at arbejde med din professionelle relation til dine kollegaer,” siger Claus Balle.

LIGE SÅ NATURLIGT SOM AT BÆRE UNIFORM

For at kollegial feedback overhovedet kan virke, er det derfor altafgørende, at den lokale ledelse har viljen til at gøre feedbacken til en naturlig del af den daglige praksis.

”Det skal blive en del af det at være betjent. I Kolding er det for eksempel lige så naturligt at give feedback som at have uniform på. Men det var ikke noget, man bare lige vedtog på

et morgenmøde. Det har krævet stålsat vilje fra ledelsen til at sige ’sådan er det at være betjent i Kolding’,” siger Claus Balle.

At skulle give og modtage feedback på sit arbejde, er nemlig ikke så let, som det lyder. Og det er langt fra alle medarbejdere, der klapper i hænderne ved udsigten til at blive observeret og evalueret af deres kollegaer. Derfor arbejder man sig trinvist fremad. I første omgang giver betjentene udelukkende feedback på hinandens arbejdsopgaver, og først senere tager man fat på det kollegiale samspil, som hurtigt bliver mere personligt og dermed følsomt.

DU LILLE SPEJL PÅ VÆGGEN DER

Kollegaerne skal i første omgang ikke vurdere, men udelukkende observere hinandens arbejde. Det giver et spejl på den måde, de løser opgaven på: ”Vi tror, vi kan se, hvad vi selv gør – men det kan vi bare ikke. Derfor starter man med kun at observere hinanden og notere alt ned, hvad kollegaen gør.”

Det kan ifølge OPUS-direktøren være alt fra måden, man siger godmorgen til fangerne, til hvordan man serverer mad til fangerne. Hovedsagen er, at feedbacken skaber en spejlingsproces, hvor forskellighederne i måden at løse opgaver på bliver synlige.

Hverdagen består nemlig som bekendt af en lang række rutiner. Og det er ifølge Claus Balle Kriminalforsorgens største udfordring, at hovedparten af personalets arbejdsopgaver er vanestyret.

”Det er det, der gør, om dagligdagen er tålelig for både indsatte og ansatte. For det er jo ikke ligegyldigt, om du flår celledøren op og råber ’UUUD!’, eller om du siger pænt godmorgen. Det er det, vi kalder ’det blinde felt’ – altså det, du ikke selv kan se, du gør, men som andre kan se,” siger han.

Derfor er det også et wake-up call, når der kommer nye kollegaer, som stiller spørgsmålstejn ved måden, tingene bliver gjort på. Og det samme gælder ’kollegial feedback’: ”Det er et fantastisk redskab til at bevare åbenheden i dagligdagen. Vi skal bryde vanen og dyrke nysgerrigheden. Det er ikke noget, man kan give i pilleform, men noget man må arbejde intensivt med,” siger Claus Balle.

KIM ØSTERBYE: VI SKAL LÆRE AT VÆRE KOLLEGAER

I Fængselsforbundet byder forbundsformand Kim Østerbye kollegial feedback varmt velkommen og kalder det et nødvendigt skridt mod en større kulturændring.

”Vi skal revidere selve ideen om, hvad en kollega vil sige. Det er ikke en familierelation, som mange måske føler det, når de smalltalker om, hvad de har lavet i weekenden eller i påskeferien. Det er en professionel relation. Vi skal blive bedre til at tale om, hvordan vi selv løser opgaverne, hvordan andre løser dem – og hvordan vi kan blive bedre. Det er så vigtigt, at kollegaerne er indstillet på at arbejde med sig selv. Det er den eneste måde, vi kan hæve vores faglige niveau på og dermed gøre os uundværlige i Kriminalforsorgen,” siger han.

Han er dog enig med Claus Balle i, at det kræver mere end et enkelt kursus at ændre kulturen og de indgroede vaner i Kriminalforsorgens institutioner.

”Det er fint med kurser. Men det hjælper bare ikke så meget at efteruddanne personalet, hvis de kommer tilbage til en kultur, hvor man bare gør, som man altid har gjort. Derfor kræver det, at ledelsen tager deres ansvar på sig og går forrest, så hele Kriminalforsorgen kan løfte sig fagligt,” siger han.

” Det er et fantastisk redskab til at bevare åbenheden i dagligdagen. Vi skal bryde vanen og dyrke nysgerrigheden. Det er ikke noget, man kan give i pilleform, men noget man må arbejde intensivt med.”

- Claus Balle, direktør i OPUS.

KOLDING ARREST DYRKER FEEDBACKEN

Arresthuset i Kolding var tidligere berøgtet i Kriminalforsorgen som en arbejdsplads med store arbejdsmiljøproblemer. Så sent som i 2011 faldt arresthuset skidt ud i en trivselsundersøgelse. Samarbejdet mellem ledelse og medarbejdere fungerede ikke. Samarbejdsudvalget var nedlagt, og Arbejdstilsynet pegede på, at der var ’dårlige relationer mellem medarbejderne’.

Men i begyndelsen af 2012 blev Karsten Vestergaard ansat som arrestforvarer. Han fik ansvaret for at genskabe det gode arbejdsklima. I den forbindelse gjorde han kollegial feedback til en del af at være ansat i Kolding Arrest.

”Når man får holdt et spejl op foran sig, bliver man klar over, hvad det er man gør. Dermed får man også mulighed for at vælge, hvordan man løser opgaven – frem for at løse den på rygraden,” siger Karsten Vestergaard.

Arresthuset har implementeret feedbacken gradvist ved i første omgang kun at fokusere på arbejdsopgaverne. Nu er personalet nået til næste trin, som handler om det kollegiale samspil, som er et mere følsomt område.

”Når man modtager feedback, så er det vigtigt at have paraderne nede, være lyttende, tage en dyb indånding, puste ud og melde tilbage. Det er klart, at man kommer tæt på, så derfor er det vigtigt, at man ikke går uafklaret ud af lokalet,” siger han.

Feedbackformen er ifølge arrestforvareren blevet godt modtaget af personalet, som arbejder begejstret med det. Men det har krævet solid ledelsesmæssig forankring: ”Vi er seks ledere, der er blevet uddannet som trænere i kollegial feedback og er med til at støtte medarbejderne i at bruge det i praksis. Ellers kan det være vanskeligt lade sig gøre,” siger Karsten Vestergaard.

” GODNAT MIN SKAT OG SOV GODT

Det kræver sin betjent at være børneansvarlig i Kriminalforsorgen. Empati er nøgleordet, men man skal samtidig kunne klare det følelsesmæssig pres, som indlevelsen fører med sig. Fagbladet fulgte to børneansvarlige betjente på en almindelig arbejdsdag i Vestre Fængsel.

Af Andreas Graae

Kvindeafdelingen, Vestre Fængsel. Vi sidder på en celle, hvor kunstneriske tegninger pryder væggen over sengen. Overfor på en stol sidder en mor med tårer i øjnene. Hun har lige fået brev fra sin søn.

Brevet er en tak for den godnathistorie, hun indtalte på CD og sendte til ham nogle uger forinden. En mulighed som indsatte med børn har fået, efter alle landets fængsler og arresthuse i 2013 fik børneansvarlige betjente.

På Københavns Fængsler er de to fængselsbetjente Trine Morsing og Charlotte Thinggaard Høier børneansvarlige. De sidder på sengekanten og gør klar til at optage endnu en godnathistorie, mens de lytter til kvinden, der fortæller om sin søn. Hun er en af de mange, som blev varetægtsfængslet under politiets razzia på Christiania i marts måned. Flere af dem har små børn.

”Jeg savner ham helt vildt. Men lige nu er der lang ventetid på besøg, så jeg ser ham først igen om tre uger. Så hjælper det lidt på savnet, at jeg kan sende en lille historie hjem til ham,” siger hun med forsøget på et smil.

Godnathistorierne er de børneansvarliges nøgleopgave. De hjælper med at vælge en bog, som de sender hjem til barnet sammen med en CD med den indtalte historie. Det er dog ikke alle indsatte, der har lige nemt ved at indtale historier, fortæller Trine Morsing.

”Nogle gange sidder vi ved siden af de indsatte, imens de læser op, for det er en meget følsom situation for mange. Flere øver og øver for ikke at snuble over ordene. En blev helt stresset og gik i stå hele tiden, så vi måtte starte forfra på optagelsen syv gange,” siger hun.

Især starten og slutningen af optagelserne, hvor de indsatte skal sige noget mere personligt, er svære. Her hjælper betjentene dem med, hvad de kan sige, så det ikke bliver for stift og akavet.

”Vi giver dem nogle gange eksempler – det kunne være ’Godnat min lille skat og sov godt’. Eller måske har de et særligt kæle- navn til deres barn, og så kan de starte med det. Vi bruger jo sikkert alle sammen nogle lidt mærkelige ord af og til, når vi er sammen med vores børn,” siger hun.

KREATIVE HISTORIEFORTÆLLERE

Andre er mere kreative og skriver selv historier. Charlotte Thinggaard Høier husker en indsat, som forfattede en historie om biler, der blev levende: ”Han var pavestolt og fik endda lov at kopiere den, så nogle af de andre kunne bruge den til deres børn. Vi havde også på et tidspunkt en mormor, som virkelig gik op i det. Under optagelsen af historien til sit barnebarn lavede hun et vandbad, så hun kunne lave plaskelyde, og hun lavede også meget veltillende dyrelyde,” siger hun.

Godnathistorierne er et tilbud – og altså ikke noget, der bliver trukket ned over hovedet på de indsatte. Men som regel kan de to betjente fornemme, hvis en indsat gerne vil, men bare er nervøs ved det.

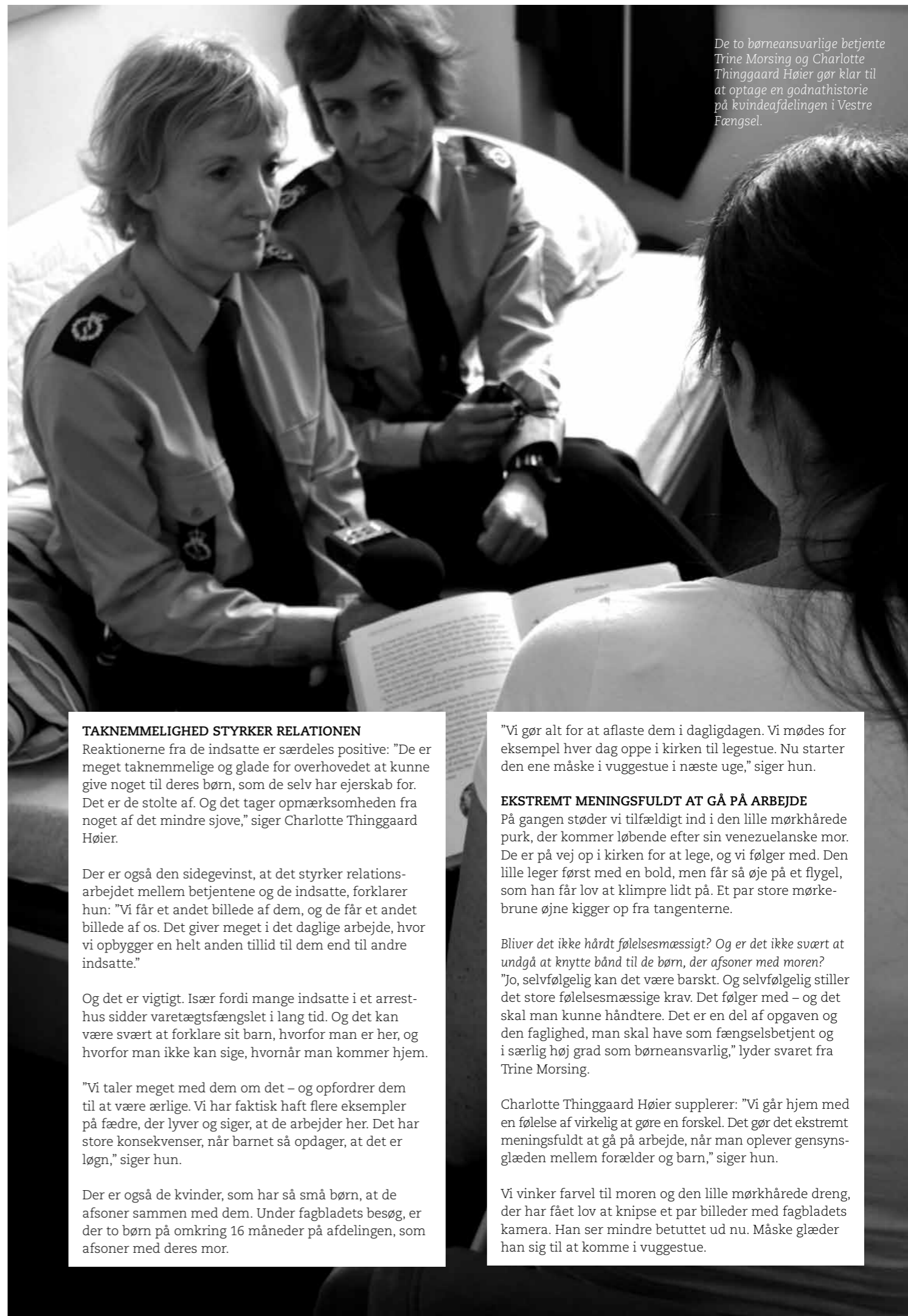
”Så spørger vi dem igen en anden dag. Vi prøver også at forklare dem, hvor meget det vil betyde for deres børn – og tilbyder dem at tage et billede, mens de læser op. Så kan barnet få det sammen med en informationsfolder, vi har skrevet til børn med billeder, der viser forældrenes dagligdag i fængslet. Det er med til at afmystificere det hele og bryde nogle tabuer, så det bliver lettere for begge parter, når børnene kommer på besøg,” siger Trine Morsing.

FASTELAVNSRIS, PÅSKEÆG OG JULEGAVER

Ved højtiderne sørger de to betjente for, at de indsatte kan give deres børn en gave. Enten en de selv har lavet, eller en, som fængslet har købt eller fået sponsoreret.

”Til fastelavn lavede vi for eksempel fastelavnsris, som børnene kunne få med hjem, når de havde været på besøg. Til påske fik de påskeæg. Og til jul søger vi fonde, så de indsatte kan vælge en julegave til deres barn. Vi lavede også et gaveværksted med ting sponsoreret af Pandurohobby, så de selv kunne lave gaver,” siger Trine Morsing.

Alle børn får desuden en bamse, der er hæklet af frivillige fra SAVN, under Røde Kors. Og efter hvert besøg kan de vælge en lille ting – ligesom hvis de har været til tandlægen: ”Det kan være små dyr, en snurretop eller et viskelæder. Det kan virke som små ubetydelige ting, men det betyder enormt meget for børnene,” siger hun.

De to børneansvarlige betjente Trine Morsing og Charlotte Thinggaard Høier gør klar til at optage en godnathistorie på kvindeafdelingen i Vestre Fængsel.

TAKNEMMELIGHED STYRKER RELATIONEN

Reaktionerne fra de indsatte er særdeles positive: ”De er meget taknemmelige og glade for overhovedet at kunne give noget til deres børn, som de selv har ejerskab for. Det er de stolte af. Og det tager opmærksomheden fra noget af det mindre sjove,” siger Charlotte Thinggaard Høier.

Der er også den sidegevinst, at det styrker relationsarbejdet mellem betjentene og de indsatte, forklarer hun: ”Vi får et andet billede af dem, og de får et andet billede af os. Det giver meget i det daglige arbejde, hvor vi opbygger en helt anden tillid til dem end til andre indsatte.”

Og det er vigtigt. Især fordi mange indsatte i et arresthus sidder varetægtsfængslet i lang tid. Og det kan være svært at forklare sit barn, hvorfor man er her, og hvorfor man ikke kan sige, hvornår man kommer hjem.

”Vi taler meget med dem om det – og opfordrer dem til at være ærlige. Vi har faktisk haft flere eksempler på fædre, der lyver og siger, at de arbejder her. Det har store konsekvenser, når barnet så opdager, at det er løgn,” siger hun.

Der er også de kvinder, som har så små børn, at de afsoner sammen med dem. Under fagbladets besøg, er der to børn på omkring 16 måneder på afdelingen, som afsoner med deres mor.

”Vi gør alt for at aflaste dem i dagligdagen. Vi mødes for eksempel hver dag oppe i kirken til legestue. Nu starter den ene måske i vuggestue i næste uge,” siger hun.

EKSTREMT MENINGSFULDT AT GÅ PÅ ARBEJDE

På gangen støder vi tilfældigt ind i den lille mørkhårede purk, der kommer løbende efter sin venezuelanske mor. De er på vej op i kirken for at lege, og vi følger med. Den lille leger først med en bold, men får så øje på et flygel, som han får lov at klimpre lidt på. Et par store mørkebrune øjne kigger op fra tangenterne.

Bliver det ikke hårdt følelsesmæssigt? Og er det ikke svært at undgå at knytte bånd til de børn, der afsoner med moren? ”Jo, selvfølgelig kan det være barskt. Og selvfølgelig stiller det store følelsesmæssige krav. Det følger med – og det skal man kunne håndtere. Det er en del af opgaven og den faglighed, man skal have som fængselsbetjent og i særlig høj grad som børneansvarlig,” lyder svaret fra Trine Morsing.

Charlotte Thinggaard Høier supplerer: ”Vi går hjem med en følelse af virkelig at gøre en forskel. Det gør det ekstremt meningsfuldt at gå på arbejde, når man oplever gensynsglæden mellem forældre og barn,” siger hun.

Vi vinker farvel til moren og den lille mørkhårede dreng, der har fået lov at knipse et par billeder med fagbladets kamera. Han ser mindre betuttet ud nu. Måske glæder han sig til at komme i vuggestue.

” JEG VIL GERNE SIGE TAK TIL KOLLEGAER OG LEDELSE

Fængselsbetjent Jens Munkholm blev ramt af en blodprop for tre år siden. Et fleksjob i Arresthuset i Odense har hjulpet ham tilbage i tilværelsen.

Af Søren Gregersen

Selvom 59-årige Jens Munkholm nu indstiller sin karriere i Kriminalforsorgen og går på pension, er han glad for den chance, han har fået for at komme tilbage i jobbet. Derfor ringede han til fagbladet for at fortælle sin historie.

Jens Munkholm blev efter 26 års tjeneste alvorligt skadet, da han pludselig fik balanceproblemer en dag i oktober 2011: "Kollegaerne troede jeg var fuld," siger han.

Men problemet var langt større. Jens Munkholm var ramt af en alvorlig blodprop, som medførte en hjerneskade.

Han gik derfor i gang med et langt rehabiliteringsforløb på et hjernecenter: "I starten kunne jeg bare sidde hjemme i samme stol hele dagen uden at lave noget. Jeg var nervøs for at bevæge mig uden for. Og i biler havde jeg det bedst liggende på bagsædet."

214 I FLEKSJOB

Kriminalforsorgen havde 214 i fleksjob pr. 1. januar 2014. Ifølge chefkonsulent i personalekontoret, Ask Gielfeldt Petersen, er ordningen et godt fastholdelsesværktøj, som kan hjælpe syge medarbejdere til at blive i jobbet.

"Vi gør rigtig meget for at fastholde vores medarbejdere. Vi opfordrer derfor tjenestestederne til at bruge ordningen til medarbejdere, som ikke kan opretholde et ordinært job."

Men han understreger, at det skal give mening både for medarbejderen og tjenestestedet: "Det skal være noget, som begge parter ønsker."

Han oplyser, at fleksjobordningens økonomiske vilkår blev forringet i 2013.

For mange andre ville en tilsvarende ulykke have betydet øjeblikkelig pensionering. Men ikke for Jens Munkholm. Efter et år syntes han, at det var på tide at komme tilbage til jobbet og kollegaerne i Arresthuset i Odense.

Han var dog nervøs for at skulle trække i uniformen igen: "Det var jeg ikke klar til. Jeg gik i sort, når jeg talte med fremmede mennesker. Selv små episoder kunne ryste mig."

Arrestforvarer Frits Christensen besluttede derfor at kontakte Sygefraværsheden i direktoratet. Han fik dem til at reservere et fleksjob, så Jens Munkholm kunne komme i gang.

Resultatet blev et fleksjob på 12 timer om ugen, hvor han blandt andet skulle lave arkivarbejde og småopgaver i køkkenet.

HELINGSPROCES

For Jens Munkholm blev fleksjobbet et vigtigt element i genoptræningen, som har hjulpet ham tilbage i tilværelsen.

Og selvom han nu efter halvandet år i fleksjobbet har søgt svagelighedspension, mener han ikke, at forløbet har været spildt.

Tværtimod: "Jeg er kommet tilbage med genoptræningen. Og nu er vi kommet så langt, vi kan komme. På den måde har det været et rigtig godt aftrappingsforløb fra aktiv tjeneste til pension. Alternativt havde jeg bare siddet hjemme i lænestolen," siger han.

Det er Frits Christensen enig i: "Forløbet har været en helingsproces. Vi har kunnet mærke forbedringen. Og nu er han mentalt klar til at forlade jobbet og gå derhjemme," siger arrestforvareren.

Jens Munkholm vil gerne takke for den hjælp, han har fået. Derfor kontaktede han fagbladet: "Det er på tide med en positiv historie i bladet, og jeg vil gerne sige tak til kollegaer og ledelse. De har alle været utroligt søde og taget hensyn. Frits har også været på besøg hjemme hos mig og talt med min familie. Den opbakning er vi meget glade for."

TRAMPEDACH TIL FANGERNE

Nu er der hjælp på vej til de lange, triste fængsels gange. En kunstforening vil udleje moderne kunst billigt, ikke bare for at forskønne, men også for at skabe modvægt til det rationelle straffesystem.

Af Søren Gregersen

For 60 år siden stiftede Knud W. Jensen – manden bag Louisiana – en kunstforening for at flytte kunsten væk fra museerne og ud på skoler og arbejdspladser. Nu er turen kommet til landets fængsler og arresthuse.

Foreningen hedder "Kunst på arbejde" og har til formål at forøge befolkningens berøring med god kunst. Kunstsamlingen omfatter danske og udenlandske kunstnere – med kendte navne som Kurt Trampedach, Per Arnoldi, Tal R, Henry Heerup og Per Kirkeby.

Foreningens daglige leder, arbejdspsykolog Mette M. Thomsen, håber, at Kriminalforsorgen også melder sig ind i foreningen. Hun brænder nemlig for at få kunsten ud til de svage grupper i samfundet.

"Der er en stor social skævvridning i forhold til, hvem der har adgang til kunst i vores samfund. Vi vil gerne bringe kunsten ud til alle, også oversete grupper som kriminelle," siger hun.

Og hendes mission handler ikke bare om at pynte lidt op på fængselsgangene. Med det pres, som der er i et fængselsmiljø, kan kunsten spille en rolle i resocialiseringsindsatsen, mener hun.

"Kunsten fungerer som modvægt til alt det rationelle i fængslerne. På den måde kan kunsten have en positiv indflydelse på mennesker. Alle kan jo mærke, at flotte omgivelser giver et løft. Det bliver bakket op af videnskabelige undersøgelser. Nyere hjerneforskning viser, at vi bruger kunst som selvmedicinering. På samme måde som vi nogle gange ryger eller drikker et glas vin for at dulme vores følelser eller indre uro. Det giver følelsesmæssig velvære at se på kunst."

KUNST PÅ ARBEJDE

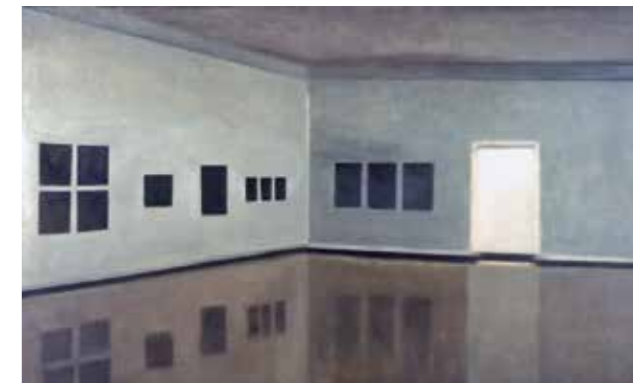
'Kunst på arbejde' er en nonprofit-forening, som ejer Danmarks største private kunstsamling. Dansk Industri, Danfoss, Rigshospitalet og ca. 100 andre virksomheder får kunst fra foreningen. Samlingen består af det bedste danske samtidskunst fra 1950'erne og frem til i dag. Foreningen blev etableret i 1954 med Knud W. Jensen som formand. Han grundlagde senere kunstmuseet Louisiana.

Hun understreger, at det ikke er udsmykning, som kunstforeningen har på sine hylde, det er rigtig kunst med en kant: "Billederne er ikke nødvendigvis æstetiske, men når det grimme kommer ind i en kunstnerisk kontekst, finder vi følelsesmæssig velvære ved det," siger hun

800 KRONER OM ÅRET

De 120 virksomheder, som i dag låner kunst fra foreningen, betaler et årligt kontingent på 800 kroner og 3.100 kroner per udstilling. Kunstforeningen mener derfor, at de tilbyder et billigt alternativ til at købe kunst.

Men tør foreningen godt leje kunst ud til fængsler og arresthuse, som huser landets hårdeste kriminelle? "Ja, det gør vi. Det er vores erfaring, at hvis man præsenterer folk for kvalitet, så passer de godt på det. Vi ser flere steder, hvordan hærværk og grafitti reduceres, efter man er begyndt at modtage kunst fra os," siger Mette M. Thomsen.

BADMINTON PÅ FYN

Fremragende badmintonstævne i Langeskov Hallerne på Østfyn.

Af Anders Strandhave, Krifo

Årets badmintondyst begyndte kl. 10 lørdag den 1. marts. Krifos formand, Søren Tolderlund, bød velkommen til de 52 tilmeldte.

I år var der heldigvis ingen afbud, så vi kunne komme i gang med det samme. Der blev spillet rigtig mange kampe. Nogle blev hurtigt afgjort, og andre trak ud og var spændende. Til sidst nåede vi til finalerne. Der blev svedt og jublet til den helt store guldmedalje.

Efter et hurtigt bad mødtes vi til præmieoverrækkelse og spisning i cafeteriaet.

Her blev der uddelt præmier til vinderne. Til slut spiste vi fra den store lækre buffet, som hallens personale havde lavet. Dem som ikke har prøvet at være med, skulle prøve det. Hvis ikke andet så for at se den service, vi får i Langeskov Hallerne.

Alt i alt et super godt stævne, hvor der blev grinet og hygget. Men det kan jo altid blive bedre. Krifo har allerede fået mange gode input til forbedringer, men hører stadig gerne fra de glade badminton-kollegaer.

Husk næste års stævne: Den 31. januar 2015.

BOWLING I GRINDSTED

KRIFOs årlige bowlingstævne var i år lagt i Grindsted på Lyng Bowl og arrangeret af INAK (Ildrætsforeningen Nordjyske Arresthuse og KiF).

Af Kim Kjærgaard Clausen, Krifo

Der var lagt op til en rigtig god dag, da 34 'gamle' kendte ansigter fra otte foreninger var mødt op til en hyggelig bowlingdag lørdag den 29. marts. Stemningen var i højsædet, og der blev krydset klinger på banerne.

Dagen sluttede med en times RØD kegle, hvor nerverne sidder uden på tøjlet: Alle kigger, når der bliver råbt rød kegle, og så er det bare at lave strike. Efterfølgende gik vi i restauranten, hvor der var præmieoverrækkelse, spareribs og isbar.

Bowling er ikke kun for de, der spiller til daglig, men mere bare en hyggelig dag. Så derfor: Hold øje med tilmeldingen lige efter nytår, og kom og få en oplevelse.

ORLOVSREGLER

Kommentar til artiklen 'Hjemvendt til ledighed' i Fængselsfunktionæren april 2014'

Det er jo nok efterhånden gået op for de fleste, at tjenestemandsbegrebet til vores store ærgrelse desværre ser ud til at være på vej ud – selv for os fængselsbetjente. Men der vil gå mange år endnu, før man helt kan sige sig fri for os og vores dyre og ikke særlig konkurrencedygtige ansættelsesform. Indtil da vil det klæde vores politikere og Kriminalforsorgen at behandle os som de voksne, troværdige og loyale medarbejdere, vi er, og som de trods alt har valgt at ansætte og betale uddannelsen for.

Artiklen 'Hjemvendt til ledighed' i det seneste nummer af fagbladet er derfor hovedrystende læsning. En tjenstemandsansat fængselsbetjent, der har søgt orlov for at komme på en mission for et andet statsligt ministerium, bliver nærmest behandlet som noget, man kunne have taget ud af en arbejdsløshedskø blandt dem, der søger alt mellem himmel og jord.

Det bliver nævnt i artiklen, at der er to polititjenestemænd og en tjenstemandsansat fra forsvaret blandt hans kollegaer, som alle fortsat kunne have orlov, og som havde haft det omkring lige så længe som den omtalte fængselsbetjent. Jeg er ikke i tvivl om, at tjenstemandsansat personale i politi og forsvar har bedre kår, end vi har i Kriminalforsorgen.

De får formentlig opgraderet og tilpasset deres stilling, når de vender hjem, og måden de bliver behandlet og modtaget på, hvis de ønsker at genindtræde, er formentlig også en ganske anden. Det kunne jo være ønskeligt, at det var det samme alle tre steder, da vi stadig taler staten som øverste arbejdsgiver.

Når jeg læser om en sag som denne og hører om andre alvorlige sager i tjenestøjemed, hvor personalet kommer i fokus, virker det på mig som om, at Kriminalforsorgen nærmest skal opfinde den dybe tallerken i hvert enkelt tilfælde. Man vil hellere pege på personalet som synderen én gang for meget end én gang for lidt, for så er problemet løst, frem for at man har så meget tillid til dem, så man vil kæmpe for, at de bliver.

Jeg ved ikke, om det bare er holdningen generelt hos den øverste ledelse, eller om det er med vores politikeres velsignelse, at det er sådan.

Man hører ofte ordet udbrændthed inden for vores rækker. Det behøver jo ikke at ramme alle, men det er ikke nogen hemmelighed, at det er et specielt job, vi har, og at vi ofte udsættes for

ukvemsord og anden tiltale fra de indsattes side. Samtidig skal vi kapere mange ændringer i måden, man vælger, at vi skal udføre vores arbejde på, hvilket kan sætte sig i kroppen gennem årene og præge én som person.

Det har nu også vist sig, at vi rangerer næstsidst, hvad løn angår. Det er formentlig heller ikke derfor, vi har valgt et job i Kriminalforsorgen, men en ting der med sikkerhed kunne medvirke til, at man ikke blev nødsaget til at stoppe som fængselsbetjent, var da at give muligheden for at få orlov til at rejse ud og lave noget andet relevant arbejde i en given periode – samtidig med at man kunne bevare sin anciennitet på løn, pension og tjenestestedssiden ved selv at betale det månedlige arbejdsgiverstillæg under orloven. Den enkelte får nye input og bliver forhåbentlig "renset" i sjælen – og Kriminalforsorgen får med stor sandsynlighed en gladere medarbejder retur, samtidig med at de sparer penge til lønnen i perioden og på længere sigt sikkert også på sygfraværet.

Metoden vil givetvis i en vis udstrækning kunne bruges i de perioder, hvor der er overskud af folk på de enkelte tjenestesteder. Men i bund og grund handler det om, hvor langt man ønsker at gå fra politisk side for at beholde folk længst muligt i systemet.

Med venlig hilsen

Claus K. Barrendol
Fængselsoverbetjent
Arresthuset i Helsingør

DEBAT

Debatindlæg (max 750 ord) sendes til redaktion@faengselsforbundet.dk senest den 14. i hver måned.

Forbundets æresnål tildeles medlemmer, som har varetaget tillidshverv i Fængselsforbundet i 15 år eller mere, og som indstilles af deres lokalafdelinger.

ÆRESNÅL TIL ERIK BERING LARSEN

Af forbundssekretær René Larsen

Fængselsbetjent Erik Bering Larsen, Arresthuset i Vejle, fik ved Arresthusene Syd-, Sønderjylland og Fyns generalforsamling den 27. marts overrakt Fængselsforbundets æresnål.

Erik Bering Larsen blev ansat den 1. august 1981. Han startede sin karriere som tillidsrepræsentant i Statsfængslet ved Sønder Omme, hvor han ret hurtigt viste sin passion for tillidsmandshvervet. Han fungerede i årene 1983-1987.

Efter nogle år i Statsfængslet ved Sønder Omme kom Erik til Arresthuset i Vejle, hvor han har været tillidsrepræsentant i to perioder. Første gang i årene 1990-2002 og igen fra 2004. Så man kan bestemt sige, at Erik – om nogen – har arbejdet for sine kollegaer. Det er blevet til mere end 26 år som tillidsrepræsentant.

Erik er den fødte tillidsrepræsentant og kæmper altid kollegaernes sag på en nuanceret måde. Han er meget respekteret for sin viden, sin ildhu, omhyggelighed og sin evne til at sætte kollegaerne i fokus.

Stort og velfortjent tillykke til Erik med æresnålen.

ÆRESNÅL TIL FLEMMING SOLBERG

Af forbundssekretær Bente Benderska

Efter indstilling fra Lederafdelingen fik bestyrelsesformand Flemming Solberg overrakt æresnålen for trofast engagement i organisationsarbejde i langt over 15 år. Det skete på ledernes generalforsamling i Vejle den 19. marts.

Flemming Solbergs interesse for organisationsarbejdet begyndte helt tilbage i hans tid som fængselsbetjent. Og Flemming har nu i en lang årrække brugt en stor del af sin fritid på at hjælpe sine kollegaer, når de blev ramt af sygdom, indkaldt til tjenestelige samtaler og meget mere.

Med Flemmings rolige gemyt, store og enestående indlevelses-evne og empati magter han at gøre en stor forskel for sine medarbejdere og lederkollegaer.

Efter forbundsformand Kim Østerbyes tale modtog Flemming ledermedlemmernes stående applaus.

Stort tillykke til Flemming.